Judikatūras krājums

VISPĀRĒJĀS TIESAS SPRIEDUMS (ceturtā palāta)

2015. gada 15. jūlijā *

Konkurence — Aizliegtas vienošanās — Siltuma stabilizatoru Eiropas tirgi — Lēmums, ar kuru konstatēti divi EKL 81. panta un EEZ līguma 53. panta pārkāpumi — Cenu noteikšana, tirgus sadale un apmaiņa ar sensitīvu komercinformāciju — Pārkāpumu ilgums — Noilgums — Administratīvā procesa ilgums — Saprātīgs termiņš — Tiesības uz aizstāvību — Atzīšana par vainojamu pārkāpumos — Meitasuzņēmumu, partnerības, kam nav pašai savas juridiskas personas statusa, un meitasuzņēmuma izdarīti pārkāpumi — Naudas soda aprēķināšana

Lieta T-47/10

Akzo Nobel NV , Amsterdama (Nīderlande),

Akzo Nobel Chemicals GmbH , Dīrena [*Düren*] (Vācija),

Akzo Nobel Chemicals BV , Amersforta [*Amersfoort*] (Nīderlande),

Akcros Chemicals Ltd , Vorikšīra [*Warwickshire*] (Apvienotā Karaliste),

ko sākotnēji pārstāvēja *C. Swaak* un *M. van der Woude*, vēlāk – *C. Swaak* un *R. Wesseling*, advokāti,

prasītājas,

pret

Eiropas Komisiju, ko sākotnēji pārstāvēja *F. Ronkes Agerbeek* un *J. Bourke*, vēlāk – *F. Ronkes Agerbeek* un *P. Van Nuffel*, pārstāvji, kuriem palīdz *J. Holmes*, *barrister*,

atbildētāja,

par prasību atcelt Komisijas 2009. gada 11. novembra Lēmumu C(2009) 8682, galīgā redakcija, par procedūru saskaņā ar [EKL] 81. pantu un EEZ līguma 53. pantu (Lieta COMP/38589 – Termiskie stabilizatori), vai pakārtoti samazināt uzlikto naudas sodu summu.

VISPĀRĒJĀ TIESA (ceturtā palāta)

šādā sastāvā: priekšsēdētājs M. Preks [*M. Prek*], tiesneši I. Labucka (referente) un V. Kreišics [*V. Kreuschitz*],

sekretāre S. Spiropula [*S. Spyropoulos*], administratore,

ņemot vērā rakstveida procesu un 2014. gada 23. septembra tiesas sēdi,

* Tiesvedības valoda – angļu.

pasludina šo spriedumu.

Spriedums [1]

Tiesvedības priekšvēsture

1 Šī lieta attiecas uz Komisijas 2009. gada 11. novembra Lēmumu C(2009) 8682, galīgā redakcija, par procedūru saskaņā ar [EKL] 81. pantu un EEZ līguma 53. pantu (Lieta COMP/38589 – Termiskie stabilizatori) (turpmāk tekstā – "apstrīdētais lēmums").

2 Tiesvedība attiecas uz dažādiem uzņēmumiem.

I – *Attiecīgie uzņēmumi*

A – Akzo *grupa*

3 Pēc tam, kad *Akzo NV* (turpmāk tekstā – "*Akzo Nobel*") 1993. gadā iegādājās *Nobel Industrier*, *Akzo Nobel NV* ir kļuvusi par pasaules mērogā nodibinātu un darbojošos sabiedrību grupas galveno uzņēmumu (turpmāk tekstā kopā –"*Akzo* grupa").

4 Līdz 1993. gada 19. martam *Akzo* grupas termisko stabilizatoru ražošanas un tirdzniecības darbības veica meitasuzņēmumi, kuri attiecībā uz alvas stabilizatoriem ar *Akzo Chemicals International BV*, tagad – *Akzo Nobel Chemicals International BV*, starpniecību netieši pilnībā piederēja, pirmkārt, *Akzo*, tagad – *Akzo Nobel*, un, otrkārt, *Akzo Chemie GmbH* un *Akzo Chemicals GmbH*, tagad – *Akzo Nobel Chemicals GmbH* (turpmāk tekstā – "*Akzo GmbH*") sabiedrībām, un attiecībā uz *ESBO*/esteru nozari – *Akzo Chemie Nederland BV* un *Akzo Chemicals Nederland BV*, tagad – *Akzo Nobel Chemicals BV* (turpmāk tekstā – "*Akzo BV*").

B – Akcros *partnerība*

5 1993. gada 19. martā *Akzo Chemicals International*, meitasuzņēmums, kurš pilnībā piederēja *Akzo*, vēlāk – *Akzo Nobel*, noslēdza pamatnolīgumu ar *Harrisons Chemicals (UK) Ltd*, meitasuzņēmumu, kurš pilnībā piederēja *Harrisons & Crosfield plc*, tagad – *Elementis plc*, lai apvienotu to attiecīgo grupu darbību noteiktu ķīmisko vielu, tostarp termisko stabilizatoru, attīstības, ražošanas un tirdzniecības darbībām (turpmāk tekstā – "1993. gada pamatnolīgums").

6 1993. gada pamatnolīgumā bija paredzēta attiecīgās nozares aktīvu un personāla nodošana četrām partnerībām Apvienotajā Karalistē, Vācijā, Nīderlandē un Amerikas Savienotajās valstīs, katras partnerības un sabiedrību, kas pastāv Francijā (*Tinstab SA*), Itālijā (*Harcros Chemicals Italia SpA*), Spānijā (*Harcros Chemicals Iberia SA*) un Dānijā (*Lankro Sandia ApS*), kapitālam vienlīdzīgās daļās ir jāpieder *Akzo Chemicals International* grupai, proti, *Akzo* grupai, un *Harrisons Chemicals (UK)* grupai.

7 1993. gada 24. martā *Akzo Chemicals International* un *Harrisons Chemicals (UK)*, piemērojot Padomes 1989. gada 21. decembra Regulu (EEK) Nr. 4064/89 par uzņēmumu koncentrācijas kontroli (OV L 395, 1. lpp.), tās redakcijā ar labojumiem, par 1993. gada pamatnolīgumu paziņoja Komisijai.

8 Ar 1993. gada 29. aprīļa lēmumu Komisija 1993. gada pamatnolīgumu atzina par saderīgu ar kopējo tirgu (turpmāk tekstā – "Lēmums par 1993. gada koncentrāciju").

1 — Ietverti tikai tie šī sprieduma punkti, kuru publicēšanu Vispārējā tiesa uzskata par lietderīgu.

9 Piemērojot 1993. gada pamatnolīgumu, Apvienotajā Karalistē 1993. gada 28. jūnijā tika izveidota *Akcros Chemicals* partnerība (turpmāk tekstā – "*Akcros* partnerība") (skat. apstrīdētā lēmuma 536. apsvērumu).

10 *Akcros* partnerība tās izveides laikposmā vienādās daļās piederēja *Pure Chemicals Ltd*, sabiedrībai, kura sākotnēji pilnībā piederēja *Akzo*, tagad – *Akzo Nobel*, un dažādām sabiedrībām, tostarp visbeidzot *Elementis UK Ltd* un *Elementis Services Ltd*, kas bija daļa no grupas, kuras galvenā sabiedrība bija *Elementis plc* (turpmāk tekstā kopā – "*Elementis*").

C – Akcros *kopuzņēmums*

11 1998. gada 15. jūlijā *Akzo Nobel* ar *Elementis* vienojās ar tai pilnībā piederoša meitasuzņēmuma *Pure Chemicals* starpniecību iegādāties *Elementis* daļas *Akcros* partnerībā, kura tika pārveidota par *Akcros Chemical Ltd* (turpmāk tekstā – "*Akcros*"), kuras viss kapitāls, sākot no 1998. gada 2. oktobra, netieši piederēja *Akzo Nobel*.

12 2007. gada 15. martā *Akzo Nobel Akcros* nodeva *GIL Investments*.

II – *Administratīvais process, kura rezultātā tika pieņemts apstrīdētais lēmums*

A – *Komisijas izmeklēšanas uzsākšana*

13 Izmeklēšana, kas noslēdzās ar apstrīdētā lēmuma pieņemšanu, tika uzsākta pēc tam, kad *Chemtura* 2002. gada 26. novembrī iesniedza pieteikumu par atbrīvojumu no naudas soda saskaņā ar Komisijas Paziņojumu par atbrīvojumu no sodanaudas vai sodanaudas samazināšanu karteļa gadījumos [atbrīvojumu no naudas soda vai naudas soda samazināšanu aizliegtu vienošanos gadījumos] (OV 2002, C 45, 3. lpp.) (apstrīdētā lēmuma 79. un 80. apsvērums).

14 Komisija, pamatojoties uz 14. panta 3. punktu Padomes 1962. gada 6. februāra Regulā Nr. 17 – Pirmā regula par [EKL 81.] un [82.] panta īstenošanu (OV 1962, 13, 204. lpp.), 2003. gada 30. janvārī pieņēma Lēmumu C(2003) 85/4, kas *Akzo Nobel Chemicals Ltd* un *Akcros Chemicals Ltd* un to attiecīgajiem meitasuzņēmumiem uzdeva pakļauties izmeklēšanai, kuras mērķis ir meklēt pierādījumus iespējamām pret konkurenci vērstām darbībām (turpmāk tekstā – "2003. gada 30. janvāra lēmums").

15 2003. gada 10. februārī Komisija, arī balstoties uz Regulas Nr. 17 14. panta 3. punktu, pieņēma Lēmumu C(2003) 559/4, ar kuru grozīts 2003. gada 30. janvāra lēmums (turpmāk tekstā kopā – "izmeklēšanas lēmumi").

16 Pamatojoties uz izmeklēšanas lēmumiem, 2003. gada 12. un 13. februārī *Akzo Nobel Chemicals* un *Akcros* telpās Eklzā [*Eccles*], Mančesterā [*Manchester*] (Apvienotā Karaliste), tika veikta izmeklēšana uz vietas. Šīs izmeklēšanas laikā Komisijas ierēdņi nokopēja lielu daudzumu dokumentu. Šo darbību laikā *Akzo Nobel Chemicals* un *Akcros* pārstāvji informēja Komisijas ierēdņus, ka uz noteiktiem dokumentiem var attiekties [klienta un] advokāta savstarpējās saziņas konfidencialitāte (turpmāk tekstā – "strīdus dokumenti").

17 Strīdus dokumentu pārbaudes laikā radās domstarpības par pieciem dokumentiem, kas apstrādāti divos dažādos veidos. Komisijas ierēdņi uzreiz nenoteica galīgo lēmumu par to, vai uz diviem no dokumentiem attiecas aizsardzība. Tāpēc viņi šos dokumentus nokopēja un ievietoja aizzīmogotā aploksnē, ko, pabeidzot izmeklēšanu, viņi paņēma līdzi. Kas attiecas uz pārējiem trim strīdīgajiem dokumentiem, par izmeklēšanu atbildīgais Komisijas ierēdnis uzskatīja, ka tos neaizsargā profesionālais noslēpums, tāpēc nokopēja tos un kopijas pievienoja pārējiem lietas materiāliem, tos nenošķirot aizzīmogotā aploksnē.

18 Šīs domstarpības izraisīja būtisku strīdu tiesā (turpmāk tekstā – "*Akzo* tiesvedība").

B – Akzo *tiesvedība*

19 Ar prasības pieteikumu, kas Vispārējās tiesas kancelejā iesniegts 2003. gada 11. aprīlī, *Akzo Nobel Chemicals* un *Akcros* cēla prasību, ar ko tās būtībā prasa atcelt 2003. gada 10. februāra Lēmumu C(2003) 559/4 un, ciktāl nepieciešams, arī 2003. gada 30. janvāra lēmumu, kas uzdod šīm sabiedrībām un to attiecīgajiem meitasuzņēmumiem pakļauties minētajai izmeklēšanai (lieta T-125/03 *Akzo Nobel Chemicals* un *Akcros Chemicals*/Komisija).

20 2003. gada 17. aprīlī *Akzo Nobel Chemicals* un *Akcros* iesniedza pieteikumu par pagaidu noregulējumu, lai panāktu tostarp izmeklēšanas lēmumu izpildes apturēšanu (lieta T-125/03 R *Akzo Nobel Chemicals* un *Akcros Chemicals*/Komisija).

21 2003. gada 8. maijā Komisija, pamatojoties uz Regulas Nr. 17 14. panta 3. punktu, pieņēma Lēmumu C(2003) 1533, galīgā redakcija (turpmāk tekstā – "2003. gada 8. maija lēmums"), noraidot prasītāju lūgumu ievērot strīdīgo dokumentu konfidencialitāti.

22 2003. gada 8. maija lēmumā Komisija noraidīja *Akzo Nobel Chemicals* un *Akcros* lūgumu par to, lai tām tiktu atdoti atpakaļ strīdīgie dokumenti, un norādīja uz savu nodomu atvērt aizzīmogoto aploksni, tomēr precizējot, ka tā to nedarīs pirms termiņa prasības par šo lēmumu celšanai beigām.

23 Ar prasības pieteikumu, kas Vispārējās tiesas kancelejā iesniegts 2003. gada 4. jūlijā, *Akzo Nobel Chemicals* un *Akcros* cēla prasību par 2003. gada 8. maija lēmuma atcelšanu (lieta T-125/03 *Akzo Nobel Chemicals* un *Akcros Chemicals*/Komisija).

24 Turklāt tās iesniedza pieteikumu par pagaidu noregulējumu, lai panāktu tostarp 2003. gada 8. maija lēmuma izpildes apturēšanu (lieta T-125/03 R *Akzo Nobel Chemicals* un *Akcros Chemicals*/Komisija).

25 Ar Vispārējās tiesas priekšsēdētāja 2003. gada 30. oktobra rīkojumu lietā T-125/03 R pieteikums saistībā ar izmeklēšanas lēmumiem tika noraidīts, bet pieteikums lietā T-253/03 R saistībā ar strīdus dokumentu konfidencialitātes aizsardzību daļēji tika apmierināts (rīkojums, 2003. gada 30. oktobris, *Akzo Nobel Chemicals* un *Akcros Chemicals*/Komisija, T-125/03 R un T-253/03 R, Krājums, EU:C:2003:287).

26 Šīs rīkojums tika atcelts ar 2004. gada 27. septembra rīkojumu Komisija/*Akzo* un *Akcros* (C-7/04 P (R), Krājums, EU:C:2004:566).

27 2004. gada 15. oktobra vēstulē Vispārējās tiesas kanceleja atdeva Komisijai aizzīmogoto aploksni, kurā bija abi strīdīgie dokumenti (apstrīdētā lēmuma 84.–90. apsvērums).

28 Ar Vispārējās tiesas 2007. gada 17. septembra spriedumu prasība lietā T-125/03, kas vērsta pret izmeklēšanas lēmumiem, tika noraidīta kā nepieņemama. Savukārt prasība lietā T-253/03, kas attiecas uz strīdus dokumentiem, tika noraidīta kā nepamatota, jo būtībā Komisija nepieļāva kļūdu, nolemjot, ka ne uz vienu no strīdus dokumentiem reāli advokāta un klienta savstarpējās saziņas konfidencialitātes aizsardzība neattiecās (spriedums, 2007. gada 17. septembris, *Akzo Nobel Chemicals* un *Akcros Chemicals*/Komisija, T-125/03 un T-253/03, Krājums, EU:T:2007:287, 57. un 184. punkts).

29 Ar 2010. gada 14. septembra spriedumu *Akzo Nobel Chemicals* un *Akcros Chemicals*/Komisija (C-550/07 P, Krājums, EU:C:2012:512) Tiesa apelācijas sūdzību par spriedumu lietā *Akzo Nobel Chemicals* un *Akcros Chemicals*/Komisija, minēts 28. punktā (EU:T:2007:287), noraidīja.

C – *Komisijas izmeklēšanas noslēgums*

30 2007. gada 8. oktobrī un vairākas reizes 2008. gadā Komisija nosūtīja attiecīgajiem uzņēmumiem vairākus informācijas pieprasījumus, pamatojoties uz Padomes 2002. gada 16. decembra Regulas (EK) Nr. 1/2003 par to konkurences noteikumu īstenošanu, kas noteikti [EKL] 81. un 82. pantā (OV 2003, L 1, 1. lpp.), 1. pantu (apstrīdētā lēmuma 91. un 92. apsvērums).

31 2009. gada 17. martā Komisija sagatavoja paziņojumu par iebildumiem, par kuru 2009. gada 18. martā tika paziņots vairākām sabiedrībām, tostarp *Akzo Nobel*, *Akzo GmbH*, *Akzo BV* un *Akcros*, [kā arī] prasītājām (apstrīdētā lēmuma 95. apsvērums).

32 2009. gada 11. novembrī Komisija pieņēma apstrīdēto lēmumu.

III – *Apstrīdētais lēmums*

33 Apstrīdētajā lēmumā Komisija uzskatīja, ka daži uzņēmumi ir pārkāpuši EKL 81. pantu un Līguma par Eiropas ekonomikas kopienu (EEZ) 53. pantu, piedaloties divos pret konkurenci vērstu nolīgumu un saskaņotu darbību kopumos, kas aptvēra EEZ teritoriju un attiecās, pirmkārt, uz alvas stabilizatoru nozari un, otrkārt, uz epoksidētas sojas pupu eļļas un esteru nozari (turpmāk tekstā – "*ESBO*/esteru nozare").

34 Apstrīdētajā lēmumā ir konstatēti divi pārkāpumi, kas attiecas uz divām termisko stabilizatoru kategorijām, kuri tiek pievienoti polivinilhlorīda (*PVC*) produktiem, lai uzlabotu to termisko izturību (apstrīdētā lēmuma 3. apsvērums).

35 Saskaņā ar apstrīdētā lēmuma 1. pantu katrs no šiem pārkāpumiem ietvēra cenu noteikšanu, tirgu sadalīšanu ar pārdošanas kvotu palīdzību, klientu sadali un apmaiņu ar sensitīvu komercinformāciju, it īpaši par klientiem, ražošanu un pārdošanu.

36 Apstrīdētajā lēmumā ir noteikts, ka attiecīgie uzņēmumi ir piedalījušies šajos pārkāpumos dažādos laikposmos no 1987. gada 24. februāra līdz 2000. gada 21. martam attiecībā uz alvas stabilizatoriem un no 1991. gada 11. septembra līdz 2000. gada 26. septembrim attiecībā uz *ESBO*/esteru nozari.

37 Attiecībā uz katru pārkāpumu apstrīdētais lēmums tika nosūtīts 20 sabiedrībām, kuras vai nu bija tieši piedalījušās attiecīgajos pārkāpumus, vai arī attiecībā uz kurām bija konstatēta to kā mātesuzņēmumu atbildība (apstrīdētā lēmuma 510. apsvērums).

A – *Apstrīdētajā lēmumā veiktā atzīšana par vainojamu pārkāpumos*

38 Apstrīdētā lēmuma 1. pantā prasītājas tiek uzskatītas par atbildīgām par to dalību ar alvas stabilizatoriem saistītajā pārkāpumā no 1987. gada 24. februāra līdz 2000. gada 21. martam attiecībā uz *Akzo Nobel*, no 1987. gada 24. februāra līdz 1993. gada 28. jūnijam attiecībā uz *Akzo GmbH* un no 1993. gada 28. jūnija līdz 2000. gada 21. martam attiecībā uz *Akcros*. Tāpat apstrīdētā lēmuma 1. pantā prasītājas tiek uzskatītas par atbildīgām par to dalību ar *ESBO*/esteru nozari saistītajā pārkāpumā – no 1991. gada 11. septembra līdz 2000. gada 22. martam attiecībā uz *Akzo Nobel*, no 1991. gada 11. septembra līdz 1993. gada 28. jūnijam attiecībā uz *Akzo BV* un no 1993. gada 28. jūnija līdz 2000. gada 22. martam attiecībā uz *Akcros*.

39 Tādējādi *Akzo Nobel* kā sabiedrību, no kurām dažas pārkāpumos ir piedalījušās tieši, grupas galvenās sabiedrības atbildība apstrīdētajā lēmumā ir konstatēta attiecībā uz visu pārkāpuma laikposmu, proti, no 1987. gada 24. februāra līdz 2000. gada 22. martam.

40 Attiecībā uz laikposmu pirms 1993. gada 28. jūnija (turpmāk tekstā – "pirmais pārkāpumu laikposms") Komisija uzskatīja, ka *Akzo*, tagad – *Akzo Nobel*, netieši piederošās sabiedrības pārkāpumos ir piedalījušās tieši, proti, *Akzo GmbH* attiecībā uz pārkāpumu saistībā ar alvas stabilizatoriem un *Akzo BV* attiecībā uz pārkāpumu saistībā ar *ESBO*/esteru nozari (apstrīdētā lēmuma 512.–519. apsvērums).

41 Attiecībā uz laikposmu no 1993. gada 28. jūnija līdz 1998. gada 2. oktobrim (turpmāk tekstā – "otrais pārkāpumu laikposms") Komisija uzskatīja, ka pārkāpumus ir izdarījusi *Akcros* partnerība (apstrīdētā lēmuma 563. un 564. apsvērums).

42 Attiecībā uz laikposmu no 1998. gada 2. oktobra līdz 2000. gada 21. martam saistībā ar alvas stabilizatoriem un 1998. gada 2. oktobra līdz 2000. gada 22. martam saistībā ar *ESBO*/esteru nozari (turpmāk tekstā – "trešais pārkāpumu laikposms") Komisija uzskatīja, ka pārkāpumus ir izdarījusi *Akcros* (apstrīdētā lēmuma 582.–587. apsvērums).

43 Runājot par Komisijas pilnvarām uzlikt prasītājām par šiem pārkāpumiem naudas sodus, tā apstrīdētajā lēmumā ir noraidījusi prasītāju argumentus, saskaņā ar kuriem Komisija būtu varējusi un tai būtu bijis jāturpina sava izmeklēšana procesu, kuri *Akzo* tiesvedības ietvaros bija uzsākti Vispārējā tiesā, laikā. Komisija ir uzskatījusi, ka tās tiesību uzlikt naudas sodus desmit gadu noilguma termiņš tika apturēts *erga omnes* ar *Akzo* tiesvedību (apstrīdētā lēmuma 672.–682. apsvērums).

B – *Apstrīdētajā lēmumā veiktā naudas sodu uzlikšana*

44 Apstrīdētā lēmuma 2. pantā ir noteikts:

"Par alvas savienojumu [stabilizatoru] nozarē veikto(-ajiem) pārkāpumu(-iem) [..] uzliek šādus naudas sodus:

1) *Elementis plc*, *Elementis Holdings Limited*, *Elementis Services Limited*, [*Akzo Nobel*] un [*Akcros*] ir solidāri atbildīgi par EUR 875 200;

2) *Elementis Holdings Limited*, *Elementis Services Limited*, [*Akzo Nobel*] un [*Akcros*] ir solidāri atbildīgi par EUR 2 601 500;

3) *Elementis Holdings Limited*, *Elementis Services Limited* un [*Akzo Nobel*] ir solidāri atbildīgi par EUR 4 546 300;

4) [*Akzo Nobel*], [*Akzo GmbH*] un [*Akcros*] ir solidāri atbildīgi par EUR 1 580 000;

5) [*Akzo Nobel*] un [*Akcros*] ir solidāri atbildīgi par EUR 944 300;

6) [*Akzo Nobel*] un [*Akzo GmbH*] ir solidāri atbildīgi pa EUR 9 820 000;

7) [*Akzo Nobel*] ir atbildīgs par EUR 1 432 700;

[..]

Par [*ESBO*/esteru nozarē] veikto(-ajiem) pārkāpumu(-iem) [..] uzliek šādus naudas sodus:

18) *Elementis plc*, *Elementis Holdings Limited*, *Elementis Services Limited*, [*Akzo Nobel*] un [*Akcros*] ir solidāri atbildīgi par EUR 1 115 200;

19) *Elementis Holdings Limited*, *Elementis Services Limited*, [*Akzo Nobel*] un [*Akcros*] ir solidāri atbildīgi par EUR 2 011 103;

20) *Elementis Holdings Limited*, *Elementis Services Limited* un [*Akzo Nobel*] ir solidāri atbildīgi par EUR 7 116 697;

21) [*Akzo Nobel*], [*Akzo BV*] un [*Akcros*] ir solidāri atbildīgi par EUR 2 033 000;

22) [*Akzo Nobel*] un [*Akcros*] ir solidāri atbildīgi par EUR 841 697;

23) [*Akzo Nobel*] un [*Akzo BV*] ir solidāri atbildīgi par EUR 3 467 000;

24) [*Akzo Nobel*] ir atbildīgs par EUR 2 215 303 [..]."

45 Naudas sodu apmēra noteikšanai Komisija piemēroja Pamatnostādnes naudas soda aprēķināšanai, piemērojot Regulas Nr. 1/2003 23. panta 2. punkta a) apakšpunktu (OV 2006, C 210, 2. lpp.; turpmāk tekstā – "2006. gada pamatnostādnes").

[..]

Tiesvedība un lietas dalībnieku prasījumi

51 Ar prasības pieteikumu, kas Vispārējās tiesas kancelejā iesniegts 2010. gada 27. janvārī, prasītājas cēla prasību par apstrīdēto lēmumu.

52 Ar 2011. gada 29. jūlija Vispārējās tiesas kancelejai nosūtīto vēstuli Komisija vēlējās vērst Vispārējās tiesas uzmanību uz sprieduma lietā *ArcelorMittal Luxembourg*/Komisija un Komisija/*ArcelorMittal Luxembourg* u.c., minēts 48. punktā (EU:C:2011:190), ietekmi uz izskatāmo lietu, ko Vispārējā tiesa attiecīgi ņēma vērā.

53 Minētajā vēstulē Komisija, pirmkārt, norādīja uz pakārtoti izvirzītajiem argumentiem, kuri attiecās uz procedūras saistībā ar *Akzo Nobel*, *Akzo GmbH* un *Akzo BV* apturēšanu un kuri tika izklāstīti iebildumu raksta 55.–65. punktā un atbildes uz repliku 27.–33. punktā.

54 Otrkārt, skaidrības labad Komisija precizēja, ka tā atstāj spēkā savu argumentu, kas attiecas uz procedūras saistībā ar *Akcros* apturēšanu un visu tās atbildi uz pamatu par noilguma noteikumu pārkāpumiem pret visām citām prasītājām.

[..]

97 Vispārējā tiesa 2014. gada 23. septembra tiesas sēdē uzklausīja lietas dalībnieku mutvārdu paskaidrojumus un to atbildes uz tās uzdotajiem jautājumiem.

98 Prasītāju prasījumi Vispārējai tiesai ir šādi:

— galvenokārt atcelt apstrīdēto lēmumu;

— pakārtoti samazināt tām uzlikto naudas sodu apmēru;

— piespriest Komisijai atlīdzināt tiesāšanās izdevumus.

99 Komisijas prasījumi Vispārējai tiesai ir šādi:

— prasību noraidīt;

— piespriest prasītājām atlīdzināt tiesāšanās izdevumus.

[..]

Juridiskais pamatojums

102 Prasības pamatojumam prasītājas izvirza piecus pamatus.

103 Pirmais pamats ir par noilguma noteikumu pārkāpumiem. Otrais pamats ir par administratīvās rūpības un saprātīga termiņa ievērošanas principu pārkāpumu. Trešais pamats ir par tiesību uz aizstāvību pārkāpumu. Ceturtais pamats ir par kļūdām, nosakot vainojamību pārkāpumos un naudas sodus. Piektais pamats ir par kļūdām naudas sodu apmēra aprēķinā.

I – *Par pirmo pamatu, par noilguma noteikumu pārkāpumiem*

104 Pirmā prasības pamata par noilguma noteikumu pārkāpumiem kontekstā prasītājas galvenokārt apgalvo, ka Komisija, pirmkārt, vairs nevarēja veikt pasākumus pret tām saistībā ar pirmo pārkāpuma laikposmu un, otrkārt, ka pārkāpumi ir izbeigti "1996./1997. gadā" vai "vēlākais" 1997. gadā, kā rezultātā Komisija ar apstrīdēto lēmumu esot pārkāpusi Regulas Nr. 1/2003 25. panta 1. punkta b) apakšpunktu.

105 Pakārtoti prasītājas apgalvo, ka katrā ziņā Komisija ir pārkāpusi Regulas Nr. 1/2003 25. panta 1. punktu, jo tā apstrīdētajā lēmumā nav pierādījusi pārkāpumu esamību 1999. un 2000. gadā.

106 Tātad ir jāizvērtē prasītāju pirmā pamata par noilguma noteikumu pārkāpumiem kontekstā izvirzītie argumenti saistībā ar, pirmkārt, pirmo pārkāpumu laikposmu un, otrkārt, otro un trešo pārkāpumu laikposmu.

A – *Par pirmo pārkāpumu laikposmu*

1. Lietas dalībnieku argumenti

107 Prasītājas norāda, ka no apstrīdētā lēmuma 512. apsvēruma un 1. panta 1. punkta b) apakšpunkta un 2. punkta b) apakšpunkta izriet, ka *Akzo* grupa sabiedrības, kuras Komisija uzskatīja par atbildīgām tiešā pārkāpuma izdarīšanā pirmā pārkāpumu laikposmā (t.i., attiecībā uz alvas stabilizatoriem no 1987. gada 24. februāra līdz 1993. gada 28. jūnijam un attiecībā uz *ESBO*/esteru nozari no 1991. gada 11. septembra līdz 1993. gada 28. jūnijam), proti, *Akzo GmbH* un *Akzo BV*, savu dalību pārkāpumos ir pārtraukušas 1993. gada 28. jūnijā.

108 Tādējādi, piemērojot Regulas Nr. 1/2003 25. panta 1. punkta b) apakšpunktu, Komisija vairs nevarēja veikt pasākumus pret *Akzo GmbH* un *Akzo BV*, sākot no 1998. gada 28. jūnija.

109 Prasītāju ieskatā, Komisijas pirmais oficiālais pasākums attiecībā pret tām ir veikts 2003. gada 12. un13. februārī.

110 Līdz ar to nevarot tikt konstatēta nekāda *Akzo GmbH* un *Akzo BV* atbildība.

111 Apstrīdētā lēmuma 1. panta 1. punkta b) apakšpunkts un 2. punkta b) apakšpunkts būtu jāatceļ.

112 Šo iemeslu dēļ nevarot tikt konstatēta arī *Akzo Nobel* kā šo divu sabiedrību mātesuzņēmuma atbildība attiecībā uz pirmo pārkāpumu laikposmu.

113 Tātad šo argumentu kontekstā vismaz daļēji būtu jāatceļ apstrīdētā lēmuma 2. panta 4., 6., 21. un 23. punktā uztiktie naudas sodi.

114 Komisija apgalvo, ka tā apstrīdētajā lēmumā ir pierādījusi, ka *Akzo* grupas uzņēmumi ir piedalījušies pārkāpumā alvas stabilizatoru nozarē no 1987. gada marta līdz 2000. gada martam un pārkāpumā *ESBO*/esteru nozarē no 1991. gada marta līdz 2000. gada martam.

115 Kā izriet no apstrīdētā lēmuma 527. apsvēruma, Komisija ir balstījusies uz konstatējumu, ka, ja uzņēmums noteiktā laikposmā, kura laikā to secīgi veidoja dažādas juridiskās vienības, ir piedalījies pārkāpumā, minētais uzņēmums nevar atsaukties uz noilguma noteikumiem, kuri izrietētu no tā iekšējas reorganizācijas. Pretējā gadījumā uzņēmumi viegli varētu izvairīties no noilguma noteikumu piemērošanas, veicot iekšēju reorganizāciju. EKL 81. pantā un Regulas Nr. 1/2003 25. pantā minētie noilguma noteikumi ir piemērojami uzņēmumiem, nevis tos veidojošajām juridiskajām vienībām. No tā izrietot, ka, ja juridiskās personas, kuras ietilpa *Akzo* uzņēmumā, piedalās pārkāpumā, noilguma termiņš sākas tikai no tās dienas, kurā ir izbeigti minētā uzņēmuma izdarītie pārkāpumi.

116 Komisija norāda, ka pirmie izmeklēšanas pasākumi ir veikti 2003. gada janvārī un februārī, tādējādi no jauna sākoties piecu gadu noilguma termiņam, un ka pēc tam tika veikti citi izmeklēšanas pasākumi, kā rezultātā pirmais apstrīdētais lēmums noteikti tika pieņemts piecu gadu termiņā, sākot no nesenākā izmeklēšanas pasākuma.

2. Vispārējās tiesas vērtējums

117 Šīs pirmā pamata pirmās daļas par Regulas Nr. 1/2003 25. panta 1. punkta b) apakšpunkta pārkāpumu kontekstā prasītājas apgalvo, ka noilgums liedza Komisijai veikt pasākumus pret *Akzo GmbH* un *Akzo BV*, sākot no 1998. gada 28. jūnija, un tāpat arī tā nevarēja uzlikt šīm sabiedrībām ar *Akzo Nobel* kā minēto sabiedrību mātesuzņēmumu solidāru naudas sodu.

118 Šajā ziņā vispirms ir jāatgādina, ka saskaņā ar Regulas Nr. 1/2003 25. panta 1. punkta b) apakšpunktu Komisijas pilnvaras sankciju par EKL 81. panta pārkāpumiem noteikšanā noilgst pēc piecu gadu termiņa beigām.

119 Regulas Nr. 1/2003 25. panta 2. punktā ir precizēts, ka šis termiņš sākas no dienas, kurā izdarīts pārkāpums, bet ka pārkāpumu turpināšanas vai atkārtošanas gadījumā noilguma termiņu skaita no dienas, kurā pārkāpums ir izbeigts.

120 Regulas Nr. 1/2003 25. panta 3. punktā ir noteikts, ka jebkurš Komisijas veiktais izmeklēšanas vai pārkāpuma procedūras turpmākais pasākums pārtrauc noilguma termiņu naudas sodu uzlikšanai.

121 Izskatāmajā lietā ir skaidrs, ka Komisija apstrīdētajā lēmumā gan *Akzo GmbH* atbildību pārkāpumā saistībā ar alvas stabilizatoriem, gan *Akzo BV* atbildību pārkāpumā saistībā ar *ESBO*/esteru nozari ir konstatējusi tikai līdz 1993. gada 28. jūnijam (skat. apstrīdētā lēmuma 512. un 513. apsvērumu, kā arī 1. panta 1. punkta b) apakšpunktu un 2. punkta b) apakšpunktu).

122 Ir skaidrs arī, ka apstrīdētajā lēmumā *Akzo Nobel* atbildība par pirmajā pārkāpumu laikposmā izdarītajiem pārkāpumiem tika konstatēta tikai saistībā ar *Akzo GmbH* prettiesisko rīcību attiecībā uz alvas stabilizatoriem un *Akzo BV* prettiesisko rīcību attiecībā uz *ESBO*/esteru nozari (skat. apstrīdētā lēmuma 514. apsvērumu).

123 Tāpat ir skaidrs, ka pirmie Komisijas izmeklēšanas vai pārkāpuma procedūras turpmākie pasākumi, kuri attiecās gan uz alvas stabilizatoriem, gan *ESBO*/esteru nozari, ir veikti tikai 2003. gada sākumā.

124 Tātad nevar apstrīdēt, ka Regulas Nr. 1/2003 25. panta 3. punkta izpratnē pirmie Komisijas izmeklēšanas vai pārkāpuma procedūras turpmākie pasākumi, kuri attiecās gan uz alvas stabilizatoriem, gan *ESBO*/esteru nozari, ir veikti pēc šīs tiesību normas 1. punktā paredzētā termiņa attiecībā uz *Akzo GmbH* un *Akzo BV* beigām.

125 Šajā ziņā ir jāatgādina, ka Regulas Nr. 1/2003 25. pantā paredzētā noilguma iestāšanās nedz dzēš pārkāpuma esamību, nedz arī liedz Komisijai lēmumā konstatēt atbildību par šādu pārkāpumu (šajā ziņā skat. spriedumu, 2005. gada 6. oktobris, *Sumitomo Chemical* un *Sumika Fine Chemicals*/Komisija, T-22/02 un T-23/02, Krājums, EU:T:2005:349, 60.–63. punkts), bet vienīgi ļauj izvairīties no lietas ierosināšanas, kuras mērķis ir sankciju noteikšana, pret tiem, attiecībā uz kuriem šis noilgums ir iestājies (šajā ziņā skat. spriedumu, 2012. gada 27. jūnijs, *Bolloré*/Komisija, T-372/10, Krājums, EU:T:2012:325, 194. punkts).

126 Turklāt no Regulas Nr. 1/2003 25. panta gramatiskās, teleoloģiskās un kontekstuālās interpretācijas izriet, ka, tāpat kā individuālās procesuālās garantijas, piemēram, tiesības uz aizstāvību un nepieciešamība, ka Komisija paziņo gan paziņojumu par iebildumiem, gan lēmumu, ar kuru attiecīgajai juridiskajai personai tiek noteiktas šādas sankcijas (šajā ziņā skat. spriedumu, 2009. gada 10. septembris, *Akzo Nobel* u.c./Komisija, C-97/08 P, Krājums, EU:C:2009:536, 57. un 59. punkts), noilguma iestāšanās atbilstoši 1. punktam attiecas uz un uz to var atsaukties ikviena atsevišķa juridiska persona, ja tā ir Komisijas izmeklēšanas subjekts. Tādējādi judikatūrā jau bija atzīts, ka vienīgi tā rezultātā, ka sabiedrību grupas meitasuzņēmums ekonomiskās vienības izpratnē gūst labumu no noilguma termiņa beigām, netiek atspēkota mātesuzņēmuma atbildība un liegts veikt pārkāpuma procedūras turpmākos pasākumus attiecībā uz [šo mātesuzņēmumu] (šajā ziņā skat. spriedumu *Bolloré*/Komisija, minēts 125. punktā, EU:T:2012:325, 193.–196. punkts, kas šajā ziņā netiek atspēkots ar spriedumu, 2014. gada 8. maijs, *Bolloré*/Komisija, C-414/12 P, EU:C:2014:301, 109. punkts).

127 Šim vērtējumam nav pretrunā tas, ka Regulas Nr. 1/2003 25. panta 3. un 4. punktā jēdziens uzņēmums tiek izmantots EKL 81. panta 1. punkta izpratnē, kura mērķis ir vienīgi definēt noilguma termiņu pārtraucošās darbības, kā arī to iedarbības apjomu attiecībā uz visiem uzņēmumiem vai uzņēmumu apvienībām, kas piedalījās pārkāpumā, proti, uz to veidojošajām juridiskajām personām (šajā ziņā skat. spriedumu *Bolloré*/Komisija, minēts 125. punktā, EU:T:2012:325, 198. un nākamie punkti).

128 Izskatāmajā lietā no tā izriet, ka *Akzo GmbH* un *Akzo BV*, pat ja tās joprojām pilnībā ir *Akzo* grupas daļa, atšķirībā no *Akzo Nobel* saistībā ar tām var leģitīmi atsaukties uz termiņa beigām.

129 Tātad ir jāapmierina prasītāju, pamatojoties uz Regulas Nr. 1/2003 25. panta 1. punkta b) apakšpunktu, izvirzītie iebildumi un jāatceļ apstrīdētā lēmuma 2. panta 4., 6., 21. un 23. punkts, ciktāl *Akzo GmbH* un *Akzo BV* naudas sodi ir uzlikti par pirmo pārkāpumu laikposmu, bet pārējā daļā tie ir noraidāmi.

[..]

II – *Par otro pamatu, kas attiecas uz administratīvās rūpības un saprātīga termiņa ievērošanas principu pārkāpumu* [..]

B – Par otro pamatu, ciktāl tas ir izvirzīts, lai grozītu apstrīdēto lēmumu

319 Otrā prasības pamata, kas attiecas uz administratīvās rūpības un saprātīga termiņa ievērošanas principu pārkāpumu, kontekstā prasītājas pakārtoti izvirza prasījumu grozīt apstrīdēto lēmumu, proti, samazināt tām uzlikto naudas sodu apmēru.

1. Lietas dalībnieku argumenti

320 Prasītājas uzskata, ka pat tad, ja Vispārējā tiesa nospriestu, ka administratīvās rūpības un saprātīga termiņa ievērošanas principu pārkāpumi nav izraisījuši to tiesību uz aizstāvību pārkāpumu, kā rezultātā šis pamats nevarētu attaisnot apstrīdētā lēmuma pilnīgu atcelšanu, Vispārējai tiesai minētie pārkāpumi būtu jāņem vērā un, īstenojot savu neierobežoto kompetenci, būtiski jāsamazina uzlikto naudas sodu apmērs vai vismaz tas jāsamazina par 1 %, tāpat kā Komisija apstrīdētajā lēmumā ir rīkojusies attiecībā uz visiem citiem uzņēmumiem.

321 Šajā ziņā prasītājas apgalvo, ka, pārkāpjot vienlīdzīgas attieksmes principu, nepiešķirot tām 1 % samazinājumu, Komisija, šķiet, prasītājas diskriminējoši ir sodījusi par to, ka tās *Akzo* tiesvedībā ir izmantojušas savas tiesības, kas būtu pretrunā efektīvas tiesību aizsardzības tiesā principam un atturētu citās lietās iesaistītos uzņēmumus tāpat izmantot savas tiesības.

322 Komisija apgalvo, ka piemērotie samazinājumi bija kompensējošs pasākums citiem uzņēmumiem, kuriem bija jāgaida *Akzo* tiesvedības iznākums un kuri bija atšķirīgā situācijā nekā prasītājas, jo *Akzo* tiesvedību bija izraisījušas pēdējās minētās. Turklāt no praktiskā viedokļa esot acīmredzami neticami likt uzskatīt, ka tam, ka prasītājām izskatāmajā lietā nav piešķirts uzliktā soda apmēra ārkārtējs samazinājums par 1 %, būtu kāda atturoša iedarbība uz citu prasītāju vēlmi izmantot savas tiesības citās lietās, saskaroties ar tādu pašu situāciju.

2. Vispārējās tiesas vērtējums

323 Otrā prasības pamata, kas attiecas uz administratīvās rūpības un saprātīga termiņa ievērošanas principu pārkāpumu, kontekstā prasītājas pakārtoti izvirza prasījumu grozīt apstrīdēto lēmumu, proti, samazināt tām uzlikto naudas sodu apmēru.

324 Šajā ziņā ir jāatgādina, ka, ja nav pārkāptas tiesības uz aizstāvību administratīvā procesa ilguma dēļ, iespējams saprātīga termiņa ievērošanas principa pārkāpums var izraisīt to, ka Vispārējā tiesa, īstenojot savu neierobežoto kompetenci, samazinātu uzlikto naudas sodu apmēru (spriedums, 2014. gada 6. februāris, *AC-Treuhand*/Komisija, T-27/10, Krājums, iesniegta apelācijas sūdzība, EU:T:2014:59, 278. punkts).

325 Izskatāmajā lietā ir jāsecina, ka Komisija neapstrīd pārmērīgi ilgo administratīvā procesa laiku, jau pati apstrīdētajā lēmumā samazinot uzlikto naudas sodu apmēru visiem iesaistītajiem uzņēmumiem, izņemot prasītājas.

326 Šādas atšķirīgas attieksmes attaisnojumam Komisija norāda uz objektīvi salīdzināmu situāciju atšķirīgumu, jo, pretēji citiem uzņēmumiem, tieši prasītājas izraisīja *Akzo* tiesvedību.

327 Šādam skaidrojumam nevar piekrist.

328 Neatkarīgi no tā, vai citi uzņēmumi tiktu atturēti no to tiesību izmantošanas tiesā, lai tie būtu iesaistīti Komisijas izmeklēšanā saistībā ar konkurences tiesību pārkāpumu, Komisijas argumenti izrādās efektīvas tiesību aizsardzības tiesā principam neatbilstoši.

329 Līdz ar to, piešķirot visiem pārējiem iesaistītajiem uzņēmumiem uzlikto naudas sodu apmēra samazinājumu administratīvā procesa ilguma dēļ, bet nepiešķirot to prasītājām tikai *Akzo* tiesvedības dēļ, kā tas izriet no apstrīdētā lēmuma 771. un 772. apsvēruma, Komisija minētajā lēmumā ir pieļāvusi nepamatotu nevienlīdzīgu attieksmi.

330 Līdz ar to Vispārējā tiesa, īstenojot savu neierobežoto kompetenci, uzskata, ka prasītājām uzliktais naudas sodu apmērs ir jāsamazina par 1 %.

331 Tātad kopējais 2. panta 1.–7. un 18.–24. punktā uzliktais naudas sodu apmērs, proti, EUR 40,6 miljoni attiecībā uz *Akzo Nobel* un EUR 12,002 miljoni attiecībā uz *Akcros*, tiek samazināts līdz EUR 40,194 miljoniem attiecībā uz *Akzo Nobel* un līdz EUR 11,881980 miljoniem attiecībā uz *Akcros*.

[..]

Par tiesāšanās izdevumiem

449 Atbilstoši Vispārējās tiesas Reglamenta 134. panta 1. punktam lietas dalībniekam, kuram spriedums ir nelabvēlīgs, piespriež atlīdzināt tiesāšanās izdevumus, ja to ir prasījis lietas dalībnieks, kuram spriedums ir labvēlīgs.

450 Tomēr šajā lietā Vispārējā tiesa ir daļēji apmierinājusi prasītāju prasījumus.

451 Tādējādi un ņemot vērā šīs lietas apstākļus, ir jālemj, ka Komisija atlīdzina divas piektdaļas prasītāju tiesāšanās izdevumu, kā arī sedz trīs piektdaļas savu tiesāšanās izdevumu. Prasītājas savukārt sedz trīs piektdaļas savu tiesāšanās izdevumu, kā arī atlīdzina divas piektdaļas Komisijas tiesāšanās izdevumu.

Ar šādu pamatojumu

VISPĀRĒJĀ TIESA (ceturtā palāta)

nospriež:

1) **Komisijas 2009. gada 11. novembra Lēmuma C(2009) 8682, galīgā redakcija, par procedūru saskaņā ar EKL 81. pantu un EEZ līguma 53. pantu (Lieta COMP/38589 – Termiskie stabilizatori) 2. panta 4., 6., 21. un 23. punktu atcelt, ciktāl naudas sodi tika uzlikti *Akzo Nobel Chemicals GmbH* un *Akzo Nobel Chemicals BV;***

2) **kopējais lēmuma C(2009) 8682, galīgā redakcija, 2. panta 1.–7. un 18.–24. punktā uzliktais naudas sodu apmērs tiek samazināts līdz EUR 40,194 miljoniem attiecībā uz *Akzo Nobel NV* un līdz EUR 11,881980 miljoniem attiecībā uz *Akcros Chemicals Ltd;***

3) **pārējā daļā prasību noraidīt;**

4) **Eiropas Komisija atlīdzina divas piektdaļas *Akzo Nobel*, *Akzo Nobel Chemicals GmbH*, *Akzo Nobel Chemicals BV* un *Akcros Chemicals* tiesāšanās izdevumu, kā arī sedz trīs piektdaļas savu tiesāšanās izdevumu. *Akzo Nobel*, *Akzo Nobel Chemicals GmbH*, *Akzo Nobel Chemicals BV* un *Akcros Chemicals* savukārt sedz trīs piektdaļas savu tiesāšanās izdevumu, kā arī atlīdzina divas piektdaļas Komisijas tiesāšanās izdevumu.**

Prek Labucka Kreuschitz

Pasludināts atklātā tiesas sēdē Luksemburgā 2015. gada 15. jūlijā.

[Paraksti]